

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ชั้นปีที่ 1 โดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
โดยจะนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

- 1.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 1.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 1.3 หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 1.4 ลำดับขั้นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 1.5 การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

- 2.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 2.2 ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 2.3 ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 2.4 วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 2.5 กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

เอกสารเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีหลากหลายความหมาย ขึ้นอยู่กับว่าผู้ใดจะให้ความหมายไว้ว่าอย่างไร จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่ามีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้หลายทัศนะด้วยกัน ดังเช่น กรมการฝึกหัดครู (2526, หน้า 59) ได้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นการให้เหตุผลในการพิจารณาวิเคราะห์ข้อความไปพร้อม ๆ กับการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับเนวาร์ตัน สมร่าง (2536, หน้า 15) ที่ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าเป็นความเข้าใจขั้นสูงสุดของการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญา ความรู้ พิจารณาเหตุผล แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ โดยใช้หลักตรรกวิทยา ประสบการณ์ คั่นคว้าและวิจัยประกอบด้วย และอรษา บุญปัญญา (2540, หน้า 10) ยังกล่าวอีกว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณคือ การอ่านอย่างไตร่ตรอง วิเคราะห์ ความเป็นเหตุผล ความน่าเชื่อถือของเนื้อความ สามารถบอกได้ว่าเป็นความคิดเห็น หรือข้อเท็จจริงรวมทั้งประเมินค่าของเนื้อความได้ว่ามีประโยชน์หรือไม่

ส่วนสนิท ตั้งทวี (2528, หน้า 123) ได้เสนอแนวความคิดว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาเข้าใจความคิดของผู้เขียน เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียน สรุปความคิดและจับใจความสำคัญ ตลอดจนอธิบายขยายความได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมนึก พวงกลิ่น (2530, หน้า 13) ที่ให้ความหมายว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องเข้าใจเรื่องที่อ่าน และยังต้องรู้จักประเมินความคิดของผู้เขียนที่ไม่ได้ระบุไว้ตรง ๆ แต่ผู้อ่านจะต้องใช้วิจารณญาณตัดสินใจเองตามความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่าน เมื่อเข้าใจแล้วก็จะสามารถวิเคราะห์ได้ นอกจากนี้วรรณมา บัวเกิด (2534, หน้า 157) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านอย่างพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลเพื่อสรุปงานเขียนนั้น ๆ

นอกจากนั้น ผลิวัลย์ ปิยะเมธาง (2533, หน้า 39) ยังได้กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านอย่างละเอียดรอบคอบ เป็นความเข้าใจขั้นสูงสุดของการอ่าน โดยพิจารณาตามตัวอักษร แล้ววินิจฉัยเนื้อหาโดยอาศัยประสบการณ์เดิม บางครั้งต้องค้นคว้าและวิจัยจนประเมินค่าได้ ซึ่งมีความเห็นคล้ายคลึงกับ อุดมพร พัทธาน (2537, หน้า 15) ที่แสดงความคิดเห็นว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้ความคิดพิจารณาโดยอาศัยหลักความจริง เหตุผล ประสบการณ์ของผู้อ่านเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาอย่างรอบคอบ ไม่เชื่อในความคิดของผู้เขียนเพียงประการเดียวและสามารถเข้าใจเรื่องราวที่อ่าน รวมทั้งวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าได้ เช่นเดียวกับพจนีย์ ประเสริฐศรี (2538, หน้า 13) ที่ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณใกล้เคียงกันว่าเป็นการอ่านในระดับสูง ผู้อ่านจะต้องอ่านอย่างรอบคอบ ใช้สติปัญญา และประสบการณ์เพื่อทำความเข้าใจ วินิจฉัย ประเมินค่าในสิ่งที่อ่านโดยอาศัยหลักความจริงและเหตุผล

จากความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้รู้หลายท่านให้คำจำกัดความไว้นั้น สามารถสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องใช้ความคิดสติปัญญาอย่างรอบคอบ เพื่อทำความเข้าใจในเนื้อหาจนสามารถพิจารณาวินิจฉัยและประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ โดยอาศัยหลักความจริงและเหตุผลประกอบในการพิจารณา

ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการประเมินคุณค่าในสิ่งที่อ่าน การฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นการฝึกฝนให้ผู้อ่านมีความคิดและรู้จักใช้เหตุผล เป็นประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนและในชีวิตประจำวัน ดังที่ ประเทิน มหาจันทร์ (2530, หน้า 173) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า

1. ปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านสื่อสารมวลชนมีมาก การรับข่าวสารจึงจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณให้รอบคอบ เพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้อง
2. ความก้าวหน้าทางการโฆษณาขายสินค้ามีมาก จนคนส่วนใหญ่หลงเชื่อคำในโฆษณา การใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้การตัดสินใจซื้อสินค้าเป็นไปอย่างถูกต้อง
3. ลัทธิการปกครองในปัจจุบันมีหลายลัทธิ แต่ละลัทธิก็พยายามโฆษณาชวนเชื่อโดยใช้หลักจิตวิทยาต่างๆ อย่างกว้างขวาง การใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบจะช่วยให้การตัดสินใจไม่เชื่อลัทธิใดเป็นไปอย่างถูกต้อง
4. ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย และวิถีชีวิตทางประชาธิปไตยนั้นส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล ด้วยเหตุนี้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความจำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย

5. ปัจจุบันตำราต่างๆ มีมากมาย การเรียนรู้ของคนไทยยุคปัจจุบันจึงไม่ได้อยู่กับตำราเพียงเล่มเดียวแต่ต้องใช้วิจารณญาณจากตำราหลายเล่มหลายผู้เขียน ด้วยเหตุนี้การอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ มีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญและจำเป็นมากในยุคปัจจุบัน

นอกจากนี้การฝึกให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณนั้นยังสามารถทำให้ผู้อ่านนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังที่ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2527, หน้า 525) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นสามารถทำให้ผู้อ่านได้รับรสจากเรื่องที่อ่าน และได้ประโยชน์ทั้งในทางปัญญาและอารมณ์ อีกทั้งสุจินต์ พนาปวุฒิกุล (2528, หน้า 186) ยังได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า เป็นการอ่านที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสถานการณ์ปัจจุบัน สามารถดำรงวิชาชีพต่อไปได้ และเป็นการสนองความอยากรู้อยากเห็นที่ต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

จะเห็นว่าความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ
ลักษณะที่ 1 คือ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนต่อไปตลอดชีวิต และลักษณะที่ 2 คือ
เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ นอกจากจะใช้เหตุผลและประสบการณ์เดิมช่วยในการประเมินค่า
แล้ว ยังต้องอาศัยหลักและกฎเกณฑ์ในการพิจารณาสิ่งที่อ่านด้วย ซึ่งผู้รู้หลายท่านก็ได้เสนอเกณฑ์ที่จะ
ใช้เป็นหลักในการฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังเช่นสมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (2531,
หน้า 69) ได้กล่าวถึงหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า เป็นการพิจารณาความถูกต้องของภาษาที่อ่าน
เช่น ด้านความหมาย การวางตำแหน่งคำ การเว้นวรรคตอน การพิจารณาความต่อเนื่องของประโยคว่า
มีความหมายและเหตุผลรับกันหรือไม่ พิจารณาความต่อเนื่องของเรื่องราวระหว่างเรื่องที่เป็นแกนหลัก
และแกนรองหรือส่วนประกอบอื่นว่ากลมกลืนกันหรือไม่ รู้จักแยกแยะข้อเท็จจริงและพิจารณา
ความสัมพันธ์ของเรื่องราว

สุขุม เกลยทรัพย์ (2531, หน้า 160) กล่าวว่า หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นมีเกณฑ์
ในการพิจารณา 6 ประการคือ

1. พิจารณาความถูกต้องของภาษาที่อ่าน
2. พิจารณาความต่อเนื่องของประโยค ควรเป็นไปตามเหตุผลและความถูกต้อง
3. พินิจดูความต่อเนื่องของความหมาย แยกความรู้ออกมาจากความคิดเห็น
4. พิจารณาได้ว่าอะไรเป็นความจริง อะไรเป็นข้อคิดเห็น
5. พิจารณาดูความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่างที่นำมาประกอบว่ามีความสมเหตุสมผล
หรือไม่

6. สามารถประเมินความสำคัญของความจริงคือ ความรู้ ความคิด และความรู้สึก วิเคราะห์
ความเป็นไปได้ของความคิดผู้เขียนกับความคิดเห็นส่วนตัวของผู้อ่านว่าผลลัพธ์ของการประเมินนั้น
ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์กับผู้อ่านหรือไม่

ส่วนกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2533, หน้า 6) ได้แนะนำหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. พิจารณาทำความเข้าใจประเด็นหรือหัวเรื่องให้เข้าใจ
2. ตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระสำคัญของเรื่อง
3. วิเคราะห์สาระสำคัญของเรื่อง
4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
5. ตัดสินว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี
6. หาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้เขียน

นอกจากนี้ นงนุช วัฒนขจร (2533, หน้า 35) ได้นำหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ Arthur ที่กล่าวถึงทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าต้องอาศัยหลักการต่อไปนี้ร่วมกัน คือ

1. เข้าใจความหมายของคำได้
2. เลือกความหมายของคำในกรณีที่มีความหมายหลายอย่างได้เหมาะสม
3. เข้าใจถ้อยคำความหมายที่ซ่อนเร้นซึ่งผู้เขียนไม่ได้บอกตรงๆ
4. จับความคิดที่สำคัญของผู้เขียนได้
5. รู้จุดมุ่งหมายความคิดเห็นและความลำเอียงของผู้เขียนได้
6. จับลักษณะการเขียนของผู้เขียนได้
7. ลงความเห็นวินิจฉัยตัดสินใจ
8. จับความรู้สึกที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกได้

หลักการของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นพอจะสรุปได้ว่า ในขั้นแรกผู้อ่านจะต้องสามารถทำความเข้าใจความหมายของคำได้ สามารถเข้าใจความหมายของคำ ประโยค และข้อความที่อ่าน จากนั้นจึงสามารถนำไปใช้ได้ แล้วสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าของเรื่องที่อ่านได้

ลำดับขั้นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ลำดับขั้นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการเพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้อ่านเกิดวิจารณญาณ ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาพอจะสามารถสรุปได้ดังเช่น นงนุช วัฒนขจร (2533, หน้า 18-19) ได้กล่าวว่า Burneis ได้นำ Bloom's Taxonomy มาดัดแปลงและแบ่งลำดับขั้นในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ 7 ระดับ คือ

1. ระดับความจำ คือเป็นการจำสิ่งที่ผู้เขียนบอกไว้ เช่น ชื่อเท็จจริง ลำดับเหตุการณ์ และรายละเอียดในเรื่องที่อ่าน
2. ระดับการแปลความหมาย คือสามารถแปลข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านเป็นเรื่องใหม่ เช่น การแปลเป็นภาษาอื่น หรือการถอดความ
3. ระดับการตีความ ผู้อ่านต้องเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้ระบุไว้ เช่น สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ จับใจความสำคัญของเรื่องได้ มองเห็นภาพพจน์จากเรื่องที่อ่านได้
4. ระดับประยุกต์ใช้ คือ ผู้อ่านสามารถเข้าใจหลักการ และนำไปประยุกต์ใช้ให้สำเร็จ
5. ระดับวิเคราะห์เป็นการแยกแยะบทประพันธ์ตรวจสอบการให้เหตุผลและลงความเห็นสิ่งที่อ่านได้
6. ระดับการสังเคราะห์เป็นการนำความคิดจากที่ต่าง ๆ มารวบรวมเรียงเข้าด้วยกันใหม่
7. ระดับการประเมินผล คือ สามารถวางเกณฑ์ และตัดสินความคิดโดยใช้มาตรฐาน

ถ้าจวน นิชเยียม (2535, หน้า 16) กล่าวว่า Heilman ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณไว้ดังนี้

1. เข้าใจความหมายคำได้
2. สามารถเลือกความหมายของคำในกรณีที่มีความหมายหลายความหมายได้เหมาะสม
3. เข้าใจถ้อยคำอุปมา ความหมายซ่อนเร้น ซึ่งผู้เขียนไม่ได้บอกมาโดยตรง
4. จับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้
5. ถ่ายทอดข้อความที่ผู้เขียน เขียนไว้ได้
6. มองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ เหล่านั้น
7. จับลักษณะการเขียนของผู้เขียนได้
8. เข้าใจจุดมุ่งหมาย ความคิดเห็นและอคติของผู้เขียนได้
9. ลงความเห็นวิวินิจฉัย ตัดสินใจ
10. จับความรู้สึกที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกได้

ศิริพร ลิ้มตระกูลและคณะ (2541, หน้า 126) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ
 ความคิดของ Bloom ที่ได้กล่าวไว้ก่อนที่ผู้อ่านจะเริ่มเข้าสู่ลำดับขั้นของการคิดนั้นจะต้องเข้าใจ
 ความหมายของคำ กลุ่มคำ และประโยคที่รวมกันเป็นเรื่องราวทั้งหมด ต่อจากนั้นจึงจะเริ่มเข้าสู่ระดับ
 ของการคิด ซึ่งในการอ่านนั้นแบ่งออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ จำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์
 และประเมินค่า สามขั้นแรกเป็นระดับความคิดขั้นต้น ส่วนสามขั้นหลังเป็นระดับความคิดขั้นสูง
 ผู้อ่านที่คิดในขั้นสูงได้จะต้องรับการพัฒนาความคิดในขั้นต้นมากพอที่จะเป็นพื้นฐานไปฝึกในขั้นสูง
 ด้วยเหตุนี้ในการฝึกอ่านเพื่อพัฒนาการคิดจึงต้องเริ่มฝึกที่ขั้นต้น

ขั้นที่ 1 จำ เป็นขั้นแรกของการคิด เมื่ออ่านผู้อ่านจะต้องรู้จักคำ ความหมายของคำ ประโยค
 และข้อความ เพื่อสรุปเป็นเรื่องราวทั้งหมด อีกทั้งยังสามารถจำชื่อตัวละคร สถานที่ ตลอดจนเหตุการณ์
 ที่สำคัญได้ ความคิดในระดับนี้เป็นขั้นไม่ลึกซึ้ง ผู้อ่านจะใช้วิธีการจำแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นผู้อ่านจะรู้
 ว่าตนมีความจำในเรื่องที่อ่านมากน้อยเพียงใดก็ต้องพิจารณาจากความถูกต้องจากการตอบคำถามที่วัด
 ความจำ หากผู้อ่านสามารถตอบได้ถูกร้อยละ 70 ขึ้นไปก็ถือว่าผู้อ่านควรนำประสบการณ์ทางภาษาที่ได้
 จากการจำเป็นพื้นฐานเพื่อการคิดขั้นสูงขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 เข้าใจ เป็นขั้นที่สองของการคิด ในขั้นนี้เมื่ออ่านเรื่องจบแล้วผู้อ่านควรทำความเข้าใจ
 เรื่องราวทั้งหมดด้วยการเล่าเรื่องเรียงลำดับตามเหตุการณ์ได้ถูกต้อง นอกจากนั้นยังสามารถสรุปเรื่องย่อ
 ด้วยการใช้คำพูดของตนเองได้ การที่ผู้อ่านจะประเมินว่าตนเองมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากน้อย
 เพียงใดก็พิจารณาจากความถูกต้องของการตอบคำถามที่วัดความเข้าใจ หากผู้อ่านสามารถตอบถูกต้อง
 ร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าสามารถนำประสบการณ์ทางภาษาที่เข้าใจเป็นพื้นฐานเพื่อการคิดขั้นที่สูงขึ้น

ขั้นที่ 3 นำไปใช้ เป็นขั้นของการคิดซึ่งสูงกว่าขั้นเข้าใจ ในขั้นนี้เมื่ออ่านเรื่องจบแล้วผู้อ่านควรนำคำ ประโยค ข้อความ เหตุการณ์ และความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น การเรียนรู้ในวิชาสาขาอื่น ๆ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า หรืองานในหน้าที่รับผิดชอบ ดังนั้น ผู้อ่านจึงควรพิจารณาว่าจะนำประโยชน์ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากหรือน้อย ในขั้นนี้ถ้าผู้อ่านตอบคำถามที่ทดสอบการนำไปใช้ถูกมากกว่าร้อยละ 70 ก็แสดงว่าผลการอ่านจับใจความอยู่ในระดับต่ำกว่าขั้นที่ 3

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ เป็นขั้นคิดซึ่งสูงกว่าขั้นการนำไปใช้ ในขั้นนี้ผู้อ่านต้องอ่านโดยตีความคำ ประโยคและข้อความ โดยแยกองค์ประกอบย่อยของเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ บอกแนวคิดย่อย นอกจากนั้นผู้อ่านควรพิจารณาว่าเกี่ยวข้องกันหรือไม่ ผู้อ่านควรพิจารณาว่าเมื่อตนอ่านแล้วตอบคำถามที่ วัดการวิเคราะห์ถูกมากกว่าร้อยละ 70 หรือไม่ ถ้าตอบถูกก็แสดงว่าผู้อ่านประสบความสำเร็จในการอ่าน ในขั้นที่ 4

ขั้นที่ 5 สังเคราะห์ ในขั้นนี้ผู้อ่านจะต้องรู้จักสรุปรวมแนวคิดของเรื่อง อีกทั้งต้องพิจารณาด้วยว่าเค้าโครงของเรื่องคล้ายคลึงกับเรื่องใดที่เคยอ่านมาก่อน มีสุภาษิตหรือคำเปรียบเทียบกับใดที่คล้ายคลึงกับเรื่องนี้ นอกจากนั้นผู้อ่านควรระบุได้ว่าข้อมูลที่ได้รับความรู้สึกในด้านบวกหรือด้านลบ

ขั้นที่ 6 ประเมินค่า ในขั้นนี้เป็นขั้นสูงสุดของการคิดในการอ่าน ผู้อ่านจะต้องพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่านว่ามีข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือข้อที่เป็นไปไม่ได้ มีอะไรบ้างที่แสดงให้เห็นถึงความลำเอียงของผู้เขียน นอกจากนั้นผู้อ่านควรพิจารณาคูณค่าที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่อง เช่น ความรัก ความกตัญญู ความกล้าหาญ ความซื่อสัตย์ ฯลฯ อีกทั้งต้องพิจารณาด้วยว่าอะไรเป็นเหตุและเป็นผลของเรื่องที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังต้องรู้จักใช้ถ้อยคำที่ช่วยให้ผู้อ่านเกิดความซาบซึ้ง การบรรยายที่ทำให้เกิด จินตภาพ และการคาดคะเนเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นข้างหน้า

จากการที่ได้ศึกษาลำดับขั้นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากผู้รู้หลายท่านดังข้างต้น จะเห็นได้ว่าลำดับขั้นของแต่ละท่านมีความคล้ายคลึงกันอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอสรุปว่า ลำดับขั้นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นอาจจะแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือระดับต้น ได้แก่ จำ เข้าใจ นำไปใช้ และระดับสูง ได้แก่ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำไปใช้

การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญ เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเน้นให้ผู้เรียนอ่านเป็น คือ รู้จักคิด วิเคราะห์ วิจัย และประเมินทางเลือกได้ ดังที่ สุภากร ราชากรกิจ (2532, หน้า 1-2) ได้กล่าวถึงการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่าเป็นการสอนที่ให้นักเรียนรู้จักอ่านในลักษณะเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งต้องอาศัยเนื้อหาจากการอ่านมาแสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณาความเที่ยง ความตรง

ความลำเอียง ความจริง ความเท็จ การอ่านในขั้นนี้ช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์และความคิด
กว้างขวาง

นอกจากนี้กันยาร์ตัน เกตุขำ (2533, หน้า 5) กล่าวว่า Stauffer ได้เสนอวิธีการสอนอ่าน
แบบ DR-TA ว่าย่อมาจาก The Directed Reading Thinking Activity ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อ่าน
โดยมีวิจารณญาณ รู้จักวางจุดมุ่งหมายของการอ่านและรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง การสอนด้วยวิธีนี้
จะดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ

1. ให้ผู้เรียนคิดและอ่านไปพร้อม ๆ กัน โดยครูจะให้ผู้เรียนช่วยกันทำนายเนื้อเรื่องจากชื่อเรื่อง
แล้วให้อ่านในใจทีละตอน เพื่อตรวจดูทีละตอนว่าผู้เรียนทำนายเรื่องได้ถูกต้องหรือไม่
2. ฝึกทักษะด้านต่าง ๆ โดยครูจะให้ผู้เรียนตรวจสอบเนื้อเรื่องอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบคำศัพท์
วลี รูปภาพ หรือแผนผัง อาจรวมไปถึงการวิเคราะห์ความหมายและการพัฒนาความคิดรวบยอดจาก
เนื้อเรื่อง

วิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA คล้ายคลึงกับการนำวิธีวิทยาศาสตร์มาใช้ในการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณ ดังที่ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2534, หน้า 121) ได้อธิบายถึงการอ่านแบบทำนายหรือ
กำหนดสมมติฐานไว้ว่า การอ่านแบบทำนายหรือกำหนดสมมติฐานเป็นการคาดคะเนหรือเดาเหตุการณ์
ที่เกิดขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกให้ผู้อ่านใช้ความคิดตามแนวทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาอย่างมี
ระบบ มีขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ปัญหา เป็นข้อสงสัยที่เกิดขึ้นกับผู้อ่าน ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา
โดยแยกปัญหาออกเป็นหัวข้อย่อยที่จะต้องรวบรวมรายละเอียดมาแก้ไขปัญหานั้น ขั้นที่ 3 การกำหนด
คำทำนายเหตุการณ์ในเนื้อเรื่องด้วยการตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 4 การรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาทดสอบ
สมมติฐานหรือคำทำนายที่ตั้งไว้ ขั้นที่ 5 การสรุปผลภายหลังที่ได้นำข้อมูลไปทดสอบคำทำนายว่า
เหตุการณ์นั้นเป็นจริงตามคำทำนายหรือไม่

นอกจากนี้ รัตนา ตันวิเชียร (2536, หน้า 26-27) ได้เสนอการสอนอ่านตามแนววิธี ARC ไว้ว่า
แนวการสอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านบทอ่านประเภทให้ความรู้และพัฒนา
ความสามารถในการอ่านของนักเรียน A ย่อมาจาก Anticipation หมายถึง การคาดคะเนล่วงหน้าถึงสิ่งที่
จะพบจากการอ่าน R ย่อมาจาก Realization หมายถึง การตระหนักในความหมายที่แท้จริงของคำศัพท์
หรือข้อความที่ปรากฏในบทอ่าน C ย่อมาจาก Contemplation หมายถึง การพิจารณาไตร่ตรองถึง
ความรู้ที่ได้จากการอ่าน แล้วเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่ปรากฏในบทอ่านเข้าด้วยกัน
ในการอ่าน แบบนี้จะต้องใช้ทั้งความรู้เดิม กลวิธีการอ่านและกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่อง
ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. **ขั้นเตรียมพร้อมก่อนอ่าน** ในขั้นนี้ครูจะใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในสิ่งที่อ่าน และกระตุ้นให้เกิดการคาดเดาในเรื่องที่จะอ่านพร้อมๆ กับตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน
2. **ขั้นดำเนินการอ่าน** เริ่มจากให้ผู้เรียนตระหนักถึงจุดประสงค์ในการอ่านแล้วใช้ความรู้เดิมที่มีใช้กลวิธีต่างๆ รวมทั้งใช้ความคิดเข้ามากำกับพฤติกรรมกรรมการอ่านของตน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การอ่านที่ตั้งไว้ ในขั้นนี้มุ่งเน้นการฝึกฝนการใช้ความคิดพิจารณาในขณะที่อ่าน
3. **ขั้นกิจกรรมหลังอ่าน** เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนความเข้าใจ สรุปรวมความรู้ที่ได้ อย่างเป็นระบบ

วิธีการสอนอ่านอย่างมีวิจารณ์ญานมีหลายวิธี ดังเช่นที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น เช่น การอ่านแบบ DR-TA แบบวิทยาศาสตร์ และ ARC เป็นต้น ซึ่งการสอนอ่านอย่างมีวิจารณ์ญานดังกล่าวต้องอาศัยกระบวนการทางความคิดในการอ่านอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อที่จะสามารถอ่านอย่างมีวิจารณ์ญานได้

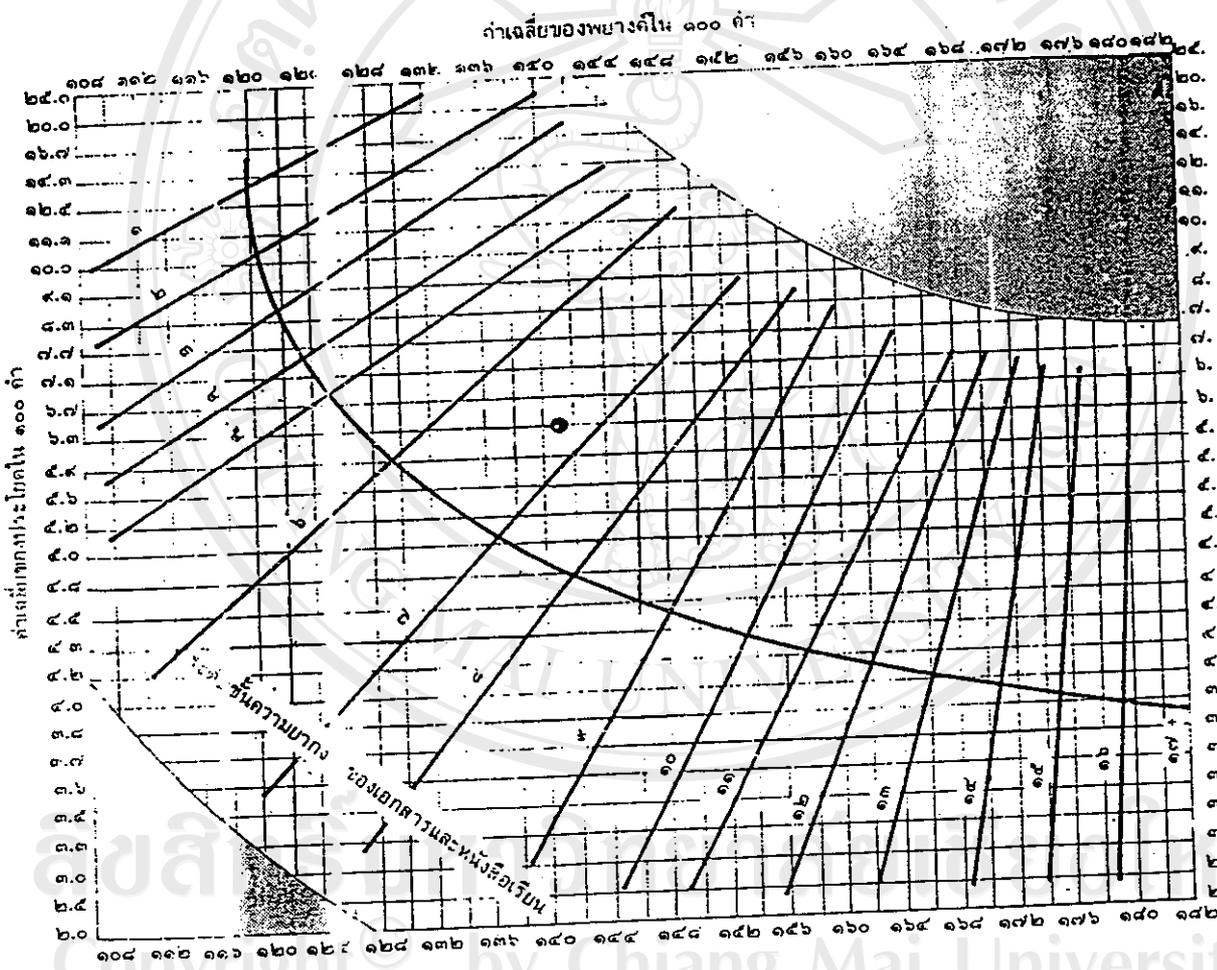
การหาความยากง่ายของเอกสารและหนังสือ

วิธีการหาความยากง่ายของเอกสารและหนังสือ นักการศึกษาแต่ละคนได้อาศัย ประสบการณ์ของตนเองมาใช้ประมาณค่าความยากง่ายของเอกสารว่าเหมาะสมกับผู้อ่านในระดับชั้นใด

ฟราย (Fry, 1977, pp 242-254) ก็เป็นผู้ผู้หนึ่งที่ได้อาศัยวิธีการหาความยากง่ายของหนังสือเรียนภาษาอังกฤษทุกระดับชั้น โดยใช้หลัก 2 ประการ คือ หาค่าเฉลี่ยของจำนวนประโยคและจำนวนพยางค์ในเรื่องนั้น โดยวิธีการวิเคราะห์มีขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ถ้าเรื่องนั้นมีความยาวประมาณ 5-10 หน้า ให้สุ่มตัวอย่างข้อความ 3 ตอน คือ ตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้าย มาตอนละ 100 คำ หากเป็นเรื่องที่มีความยาวมากกว่า 10 หน้าขึ้นไปก็สุ่มตัวอย่างข้อความเพิ่มขึ้นเป็น 4-5 ตอน ตอนละ 100 คำ การนับคำนั้นชื่อเฉพาะนับเป็น 1 คำ จำนวนตัวเลข อักษรย่อ ปี ค.ศ ก็นับเป็น 1 คำ
2. นับจำนวนประโยคใน 100 คำ หากมีเศษของจำนวนคำไม่ถึง 1 ประโยคให้ทำเป็นเศษส่วนของประโยค หรือทำเป็นจุดทศนิยม
3. หาค่าเฉลี่ยจำนวนประโยค โดยจำนวนประโยคของทั้งสามข้อความมารวมกัน แล้วหารด้วย 3 หรือหารด้วยจำนวนข้อความที่ได้สุ่มไว้
4. นับจำนวนพยางค์ใน 100 คำ ของแต่ละข้อความ วิธีนับที่สะดวก คือ การนับจำนวนพยางค์ของแต่ละบรรทัดแล้วเขียนไว้ท้ายบรรทัดของทุกๆ บรรทัด แล้วจึงนำมารวมกันภายหลัง การนับจำนวนพยางค์ให้ถือเกณฑ์ตามเสียงที่ออกในแต่ละคำ
5. หาค่าเฉลี่ยของจำนวนพยางค์ โดยนำจำนวนพยางค์ของทั้ง 3 ข้อความ มารวมกันในแต่ละคำแล้วหารด้วย 3 หรือหารด้วยจำนวนข้อความ

6. นำค่าเฉลี่ยของประโยคและพยางค์ไปหาจุดตัดบนกราฟของฟราย ตัวเลขตัดกัน ณ ที่ใด นั่นคือ ระดับความยากง่ายของหนังสือที่ควรใช้ในชั้นนั้น

กราฟแสดงค่าความยากง่ายของเอกสารและหนังสือเรียนของฟราย

เอกสารเกี่ยวกับการการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองพอจะสรุปได้ 2 ลักษณะคือ ลักษณะของกระบวนการและลักษณะของผู้เรียน

ในลักษณะของกระบวนการ สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2524, หน้า 6) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น สอดคล้องกับนรินทร์ บุญชู (2532, หน้า 16) ที่ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้และการนำตนเองไว้ว่าเป็นกระบวนการศึกษาของบุคคลที่เริ่มจากความตั้งใจ มีความมุ่งหมาย มีการวางแผนการเรียน มีทักษะในการศึกษาค้นคว้า และมีการวัดและประเมินผลตนเองอยู่ตลอดเวลา

ในลักษณะของผู้เรียน สมคิด อิศระวัฒน์ (2538, หน้า 4) กล่าวว่า ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าหมายถึง การที่ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง โดยอาศัยความช่วยเหลือหรือไม่ก็ได้ ผู้เรียนจะวิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้ของตนเอง กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ แยกแยะแจกแจงแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ คัดเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมและประเมินการเรียนรู้นั้นๆ ฅณาพร คมสัน (2540, หน้า 36) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหมายถึง การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมหรือถูกกระตุ้นให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบควบคุม การเรียนรู้ และปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ผู้เรียนวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ที่แท้จริงของตน กำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ที่จะพัฒนาทักษะการเรียน วางแผนการเรียน โดยเลือกและออกแบบยุทธวิธีการเรียนที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การกำหนดสื่อการเรียน แหล่งความรู้ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวิธีการและเกณฑ์การประเมินผลในบรรยากาศที่เป็นอิสระ โดยจะดำเนินการด้วยตนเองหรือร่วมมือกับผู้อื่นก็ได้

จากความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในการกำหนดกระบวนการเรียนรู้นั้นต้องคำนึงถึงความต้องการของตนเองเป็นสำคัญ จากนั้นจึงกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ วิธีการ และการประเมินผลเพื่อที่ให้ตนไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยจะดำเนินการด้วยตนเองหรือจะร่วมมือกับผู้อื่นก็ได้

ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นการเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของผู้เรียน ซึ่งการเรียนรู้ด้วยตนเองส่งผลให้ผู้เรียนมีจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่แน่นอนและมีแรงจูงใจในการเรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถ

นำผลที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ ดังที่สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2524, หน้า 3-5) ได้กล่าวว่า self-directed learning เป็นขบวนการเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดของชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นการเรียนรู้ที่ยอมรับสภาพความแตกต่างของแต่ละบุคคล เป็นการเรียนรู้ที่เคารพในศักยภาพของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ที่สนองต่อความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยยอมรับว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ เพื่อที่จะให้ตนเองสามารถดำรงอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2531, หน้า 99) ที่กล่าวว่าผู้เรียนที่เป็นผู้นำตนเองในการเรียนรู้ บุคคลเหล่านี้จะมีลักษณะเป็นผู้ที่มีความอยากรู้อยากเห็น และมีความเชื่อมั่นและกล้าเปิดเผยตนเองอย่างแท้จริง บุคคลเหล่านี้พยายามบรรลุเป้าหมายสำคัญ ๆ ได้

ส่วนสุกมาศ ทองใส (2535, หน้า 18) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองว่า ผู้เรียนที่มีความต้องการที่จะเรียนด้วยตนเองจะสามารถเรียนได้ดีกว่าผู้ที่คอยความรู้จากครูผู้สอน เพราะผู้ที่ต้องการจะเรียนรู้ด้วยตนเองจะเรียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย และมีแรงจูงใจในการเรียนอย่างแท้จริง ซึ่งมีความเห็นใกล้เคียงกับ คณาพร คมสัน (2540, หน้า 38) ที่เห็นว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นลักษณะที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนมีความตั้งใจสูง มีแรงจูงใจสูง มีความยืดหยุ่นมากขึ้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการปรับพฤติกรรมทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ รู้จักเหตุผล รู้จักการวิเคราะห์ ปรับวิธีการแก้ปัญหาของตนเอง จัดการกับปัญหาได้ดีขึ้นยาวนานขึ้น ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้วิธีการเรียนยังสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยาและธรรมชาติของมนุษย์ รวมทั้งพัฒนาการใหม่ ๆ ทางการศึกษาที่เน้นผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการศึกษา ในขั้นพื้นฐานที่จะต้องมีการเตรียมผู้เรียนให้มีประสบการณ์ในการเรียนรู้ในรูปแบบนี้เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นอกจากนั้น โนวอลล์ (Knowles, 1975, หน้า 14-15) กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทำให้บุคคลสามารถเรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองได้มาก มีความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย มีแรงจูงใจสูง สามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีและยาวนานกว่าคนที่เรียนโดยเป็นเพียงผู้รับหรือรอการถ่ายทอดจากครู และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองยังสอดคล้องกับการพัฒนาการทางจิตวิทยาและกระบวนการทางธรรมชาติ ทำให้บุคคลมีทิศทางของการบรรลุภาวะจากลักษณะหนึ่งไปสู่อีกลักษณะหนึ่งทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับพัฒนาการใหม่ ๆ ทางการศึกษา นอกจากนี้การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทำให้มนุษย์อยู่รอด การมีความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เกิดขึ้นเสมอทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ให้ความสำคัญกับผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน การเรียนในรูปแบบนี้เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จึงทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน มีแรงจูงใจในการเรียน มีความตั้งใจเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ ทั้งยังส่งเสริมความรับผิดชอบในตนเอง นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองยังส่งเสริมให้ตนเองมี กระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอีกด้วย

ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้มีผู้รู้ได้เสนอแนวความเชื่อและยึดในรูปแบบที่ แตกต่างกันออกไป แต่ถ้ามีความเชื่อว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นสามารถนำไปสู่การเป็นบุคคลที่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิตแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของสมคิด อิศระวัฒน์ (2532, หน้า 76) ที่เชื่อว่าเมื่อบุคคลมี พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแล้วจะนำไปสู่การเป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ตลอดชีวิต (life long learner) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองควรมีลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สม่ักรใจเรียนด้วยตนเอง (voluntarily to learn) มีใ้คิดจากการบังคับแต่มีเจตนาที่จะ เรียนด้วยความอยากรู้
2. ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตัวเอง (self-resourceful) ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่ตัวเอง เรียนคืออะไร รู้ทักษะและข้อมูลที่ต้องการหรือจำเป็นต้องใช้มีอะไรบ้าง สามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการเก็บข้อมูลที่ต้องการและวิธีการประเมินผลการเรียน ผู้เรียนต้องเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้วยตนเอง (manager of change) ผู้เรียนต้องมีความตระหนักในความสามารถ สามารถตัดสินใจได้ มีการรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทในการเป็นผู้เรียนรู้ที่ดี
3. ผู้เรียนต้องรู้ (know how to learn) นั่นคือ ผู้เรียนควรทราบขั้นตอนการเรียนรู้ของตนเอง รู้ว่าจะไปสู่จุดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร

นอกจากนั้น กูกลีเอลมีโน ได้ศึกษาองค์ประกอบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning Readiness) หรือ SDLR พบว่าผู้ที่เรียนด้วยการนำตนเองมีลักษณะดังนี้

1. การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ (openness to learning opportunities) มีลักษณะเป็น ผู้รักความก้าวหน้า สามารถบังคับตนให้ทำในสิ่งที่ควรทำ ยินดีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ๆ มีความสนใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีความรับผิดชอบต่อการเรียน มีความภูมิใจเมื่อเรียนเสร็จ มีความพยายามในการทำความเข้าใจในเรื่องที่ยาก และถือว่าการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำหรับการ ดำเนินชีวิตและคิดว่าผู้ใฝ่เรียนอยู่เสมอคือผู้นำ
2. มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (self concept as and effective learning) คือเป็นผู้ต้องการเรียนรู้ มีความสามารถที่จะเรียน เมื่อต้องการจะเรียนหรือตัดสินใจเรียน แล้วสามารถแบ่งเวลาให้กับการเรียนได้แม้จะมีงานอื่นมากก็ตาม โดยรู้ว่าเมื่อใดที่จะเรียนเรื่องใด

สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนกับเป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้ สามารถหาวิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการเรียนรู้หัวข้อใหม่ ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีความสนุกสนานกับการแก้ปัญหาที่ยาก ๆ ชอบทดลองเรียนสิ่งใหม่ๆ ชอบสำรวจปัญหาและรู้ว่าเมื่อต้องการข้อมูลจะหาได้จากที่ไหน

3. การมีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (initiative and independence in learning) คือผู้ที่สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ดี ไม่ทอดทิ้งแม้จะไม่ค่อยเข้าใจในสิ่งที่กำลังทำอยู่ สามารถคิดค้นวิธีการต่าง ๆ ได้หลายแบบสำหรับการเรียนรู้ในเรื่องใหม่ ๆ ยอมรับในความผิดพลาดของตนเอง เป็นผู้มักถามในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และสามารถทำงานด้วยตนเองได้ดี

4. การมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (informed acceptance of responsibility for one's own learning) คือ เป็นผู้ที่ทราบดีว่าตนเองต้องทำการเรียนอะไร ถ้ามีสิ่งที่ต้องการเรียนจะหาทางเรียนรู้ให้ได้ การยอมรับตนเองว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ และมีความเชื่อว่าการคิดอยู่ว่าตนเองเป็นใคร กำลังทำอะไร เป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษารับรู้ของตนเอง

5. มีความรักในการเรียน (love of learning) คือเป็นผู้ที่กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอยู่เสมอ มีความชื่นชมต่อบุคคลที่รักการเรียน ชอบการศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ มีความต้องการที่จะเรียนและปรารถนาให้มีเวลามากขึ้น และเห็นว่าการทดสอบไม่ใช่ประเด็นสำคัญ หากแต่ความเข้าใจ ในเรื่องที่ศึกษามีความสำคัญมากกว่า

6. มีความคิดสร้างสรรค์ (creativity) คือเป็นผู้ที่รู้จักตนเองดีพอในการเรียนไม่ต้องการให้ผู้สอนบอกทุกสิ่งทุกอย่าง เมื่อประสบปัญหาที่ไม่เข้าใจจะไม่หลีกเลี่ยงไปจากสิ่งนั้น สามารถทำงานตามลำพังและมีความคิดที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี และนำความคิดไปปฏิบัติให้เกิดผลดี

7. มองอนาคตในแง่ดี (positive orientation to the future) คือ เป็นผู้ที่ชอบสถานการณ์การเรียนที่ท้าทาย ชอบแก้ปัญหาที่มีคำตอบมากกว่าหนึ่งคำตอบ มีความพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ และคิดว่าห้องสมุดเป็นสถานที่ที่มีความสามารถต่อการศึกษา

8. สามารถใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะแก้ปัญหา (ability to use basic study skills and problem-solving skills) คือเป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจในการศึกษาเรื่องใหม่ ๆ ทราบแหล่งข้อมูลที่ต้องการค้นหา มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างมาก มีทักษะการอ่าน เขียน การฟัง และการจำ มีความสนุกกับการแก้ปัญหาเห็นว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย

จากองค์ประกอบดังกล่าว กูกลีเอลมีโน ได้พัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามองค์ประกอบทั้ง 8 ด้านดังกล่าว เป็นเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบโครงสร้าง ความตรงและความเชื่อมั่นหลายครั้ง ได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลายว่าเป็นเครื่องมือวัดลักษณะ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีคุณภาพ สามารถตีความข้อมูลเพื่อสรุปลักษณะที่ศึกษาได้อย่าง ครอบคลุม มีเหตุผล มีความเชื่อมั่น และความตรงมากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวความคิดของ

ถูกอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 1 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

อาจจะสรุปได้ว่า ลักษณะการเรียนรู้และการนำตนเองดังกล่าวข้างต้นนั้นสามารถแบ่งออกเป็นสองส่วนด้วยกันคือ

ส่วนที่ 1 คือ ส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะตัวผู้เรียนเอง ที่ต้องมีความรับผิดชอบ มีแรงจูงใจ มีความกระตือรือร้น มีเป้าหมาย มีความสามารถในการวางแผนการเรียน มีความสามารถในการดำเนินตามแผนการเรียน เป็นต้น ซึ่งอาจจะจำแนกได้ตั้ง 8 ประการในข้างต้น

ส่วนที่ 2 คือ ลักษณะกระบวนการเรียนการสอนในวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ การเรียนรู้และเป็นการเรียนรู้ที่มีขั้นตอน และได้มีผู้รู้ได้เสนอแนะวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้

สุรกุล เชนอรรม (2532, หน้า 25) ได้เสนอวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ว่า

1. ทำความรู้จักตนเอง หัดเป็นคนช่างสังเกต พยายามสำรวจตนเองว่าสนใจเรื่องอะไรมากที่สุด มีความสามารถเฉพาะในด้านใด สนใจสิ่งใหม่ๆ อะไรบ้าง ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใด มีความพอใจในการเรียนอย่างไรและด้วยวิธีการใด

2. ทำสมุดบันทึกส่วนตัว สมุดดังกล่าวจะเป็นประโยชน์เพื่อใช้บันทึกข้อมูล ความคิด เรื่องราวต่างๆ ที่ได้เรียนรู้หรือเกิดขึ้นในสมอง สมุดนี้จะช่วยเก็บสะสม ความคิดที่ละเอียดที่ละเอียดเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติมให้กว้างไกลออกไป

3. กำหนดโครงการที่จะเรียนจากสมุดบันทึกนั้น ลองนำมาขยายเป็นโครงการเป็นแผนการเรียนว่าจะเรียนรู้ได้อย่างไร ขอให้พิจารณาว่าความรู้ที่ต้องการจะแสวงหานั้น ช่วยให้เราถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ทำให้เกิดความพอใจ ความสนุกที่จะเรียนวิชานั้นหรือเปล่า ประหยัดเงิน และประหยัดเวลามากน้อยเพียงใด ฯลฯ

4. สร้างห้องสมุดของตนเอง ในที่นี้หมายถึงการรวบรวมรายชื่อ ข้อมูลแหล่งหาความรู้ต่างๆ หนังสือ สถานที่ ฯลฯ ที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ตรงกับความสนใจ เพื่อไว้ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

5. มองแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนนั้น เช่น ผู้รู้ ผู้ชำนาญในอาชีพต่างๆ ห้องสมุด วัด สมาคม โรงเรียน สถานที่ราชการ โดยแหล่งความรู้เหล่านี้จะเป็นแหล่งสำคัญในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล

6. หาเพื่อนร่วมเรียน เพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

7. การเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ที่สนใจ ซึ่งจะเลือกจากสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในเวลาเย็น หรือวันหยุด หรืออาจจะเรียนทางวิทยุหรือโทรทัศน์ ไปรษณีย์จากมหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น โดยลักษณะการเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียน

8. การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติงานซึ่งก่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ นอกจากนั้น สุทธิรัตน์ รุจิเกียรติกิจกร (2541, หน้า 35-42) แบ่งรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็น 4 รูปแบบตามแนวคิดของนักการศึกษาต่างประเทศดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการเรียนแบบ PSI (The Personalize System of Instruction) คือการสอนที่มีการจัดแบ่งเนื้อหาวิชาเป็นหน่วยการเรียน (Units) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ค้ำแนะนำในการเรียนและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนเตรียมไว้ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองตามอัตราความช้าความเร็วของแต่ละบุคคล

2. รูปแบบที่ใช้สัญญาการเรียน (Contract Learning) เป็นการสอนที่ให้อิสระแก่ผู้เรียน โดยมีการตกลงหรือทำสัญญาการเรียนระหว่างผู้สอนและผู้เรียนก่อนดำเนินการเรียนการสอน

3. รูปแบบบทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) เป็นบทเรียนที่มีลักษณะบทเรียนสำเร็จรูปที่มีการออกแบบและผลิตขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองตามอัตราความช้าเร็วในการเรียนของแต่ละคน

4. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer - Assisted Instruction) เป็นบทเรียนที่ผู้สอนจัดเตรียมหรือมอบหมายให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองซึ่งมีความคล้ายคลึงกับบทเรียนด้วยตนเองประเภทอื่นที่ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมอัตราความช้าเร็วในการเรียนของตนเอง แต่บทเรียน CAI เป็นบทเรียนที่มีลักษณะพิเศษซึ่งเป็นคุณสมบัติเฉพาะของคอมพิวเตอร์คือ ผู้เรียนสามารถปฏิสัมพันธ์หรือโต้ตอบกับบทเรียนได้ทันทีและตลอดเวลาในขณะที่เรียน

จากแนวความคิดของผู้รู้เกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ปรากฏว่ามีแนวความคิดและวิธีการเรียนที่แตกต่างกันออกไป จึงอาจจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ในตัวผู้เรียนเอง โดยเป็นวิธีการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบของการเรียนด้วยบทเรียนโปรแกรม สัญญาการเรียน การวางโครงการเรียน การเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สุกัญญา นิมนันท์ (2536, หน้า 15-22) เสนอขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ใช้สัญญาการเรียน ซึ่งประกอบด้วย 8 ขั้นตอน คือ

1. วิเคราะห์ความต้องการในการเรียน โดยใช้ลักษณะหรือกระบวนการวิชาเป็นกรอบหรือแนวทางประกอบการวิเคราะห์

2. กำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียน
 3. กำหนดแหล่งทรัพยากร โดยผู้เรียนต้องสำรวจและพิจารณาเลือกแหล่งทรัพยากรที่เหมาะสมและกำหนดวิธีการเรียนวางแผนในการเรียนโดย ใช้แหล่งทรัพยากรนั้น ๆ
 4. กำหนดหลักฐานหรือข้อมูลในการดำเนินการเรียน โดยระบุให้ชัดเจนเกี่ยวกับตารางการเรียน เช่น จะเรียนอะไร เรียนอย่างไรและเรียนเมื่อใด รวมทั้งบันทึกหรือรายงาน การดำเนินการเรียนอย่างไร
 5. กำหนดการหาความเชื่อมั่นของหลักฐาน หรือข้อมูลในการดำเนินการเรียนเป็นตัวชี้แสดงว่า ได้จัดการเรียนจริง
 6. พิจารณาโครงการเรียนรู้กับผู้สอนหลังจากดำเนินการตามขั้นตอนข้อ 1-5 แล้วผู้เรียนจะจัดทำโครงการเรียนและนำเสนอให้ผู้สอนพิจารณาเสนอแนะและอนุมัติโครงการ โดยอาจทำสัญญาการเรียนระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
 7. ดำเนินการเรียนตามโครงการเรียน โดยรายงานผลการเรียนให้ผู้สอนทราบอย่างสม่ำเสมอ ผู้สอนจึงจัดทำตารางสำหรับผู้เรียนแต่ละคน และถ้าหากผู้เรียนมีปัญหาหรืออุปสรรคก็สามารถเข้าพบผู้สอนได้ทันทีเพื่อขอคำปรึกษา
 8. ประเมินผลการเรียนโดยผู้เรียนอาจเป็นผู้กำหนดวิธีการประเมินผลโดยยึดวัตถุประสงค์ในการเรียนเป็นแนวทางการประเมิน ซึ่งอยู่ในการควบคุมดูแลของผู้สอน
- คณาพร คมสัน (2540, หน้า 124-129) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนตามวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยดำเนินการสอนตามกระบวนการ 3 ขั้นตอน ดังนี้
- ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการดำเนินการก่อนเรียน ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้
1. การสำรวจความต้องการความรู้เสริมการอ่าน โดยกิจกรรมนี้ครูเป็นคนดำเนินการสำรวจความต้องการที่จำเป็นเกี่ยวกับความรู้ที่ผู้เรียนต้องการ ได้แก่ ความรู้เสริมที่จะช่วยลดปัญหาการอ่านและเพื่อนำข้อมูลมาเตรียมวางแผนการสอน
 2. การวางโครงการเรียน เป็นขั้นตอนที่ครูและนักเรียนร่วมกันวางโครงการเรียน โดยกำหนดเป้าหมายการเรียน ได้แก่ จุดมุ่งหมายทางการอ่าน ขอบเขตของเนื้อหาที่ต้องการ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาให้ได้ขอบเขตที่จะกำหนดเนื้อหา
 - 2.2 ครูให้นักเรียนเสนอประเภทของบทอ่านที่อยู่ในความสนใจเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ขอบเขตของเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน
 - 2.3 ครูและนักเรียนช่วยกันค้นหาบทอ่านจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
 - 2.4 ครูและนักเรียนร่วมกันวางโครงการเรียน โดยกำหนดเป้าหมายระยะยาวของการเรียน

3. การเตรียมความพร้อมนักเรียน เป็นขั้นตอนที่ครูเป็นผู้ดำเนินการหลักที่จะให้ความรู้ความเข้าใจ และฝึกเรียนตามรูปแบบ โดยดำเนินการดังนี้

3.1 ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และวิธีดำเนินการในแต่ละขั้นตอนการเรียน

3.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับเอกสารที่นักเรียนใช้ประกอบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

3.3 ให้นักเรียนทดลองเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.4 วัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนตามรูปแบบ โดยมีเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนเข้าใจสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการเรียนตามรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการเรียนตามรูปแบบ เป็นขั้นตอนที่เรียนหลังจากผ่านขั้นเตรียมความพร้อม ซึ่งในแต่ละคาบเรียนนักเรียนจะดำเนินกิจกรรมการเรียนตามรูปแบบดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่พอใจ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนร่วมกันกับครูและเพื่อน จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้รู้สึกดี อบอุ่น โดยครูใช้เวลาทักทายและถามความก้าวหน้าของงานเมื่อกระดุนให้ผู้เรียนเริ่มการทำงาน กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนคร่าว ๆ และให้ผู้เรียนเลือกทางเลือกในการทำงาน ได้แก่ การทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานเป็นคู่ การทำงานเป็นคู่กับเพื่อนที่มีความสามารถและประสบการณ์มากกว่าการทำงานเป็นคู่กับเพื่อนที่มีความสามารถและประสบการณ์เท่ากัน หรือการทำงานเดี่ยว

2. การวินิจฉัยความต้องการทางการเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนวินิจฉัยความต้องการที่แท้จริงของตนจากผลการวัดความสามารถทางการเรียนและผลทางการเรียน เพื่อให้สามารถรู้สิ่งที่เป็นปัญหาในการเรียน

3. การกำหนดเป้าหมายทางการเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ได้แก่ กำหนดเรื่องที่จะเรียนรู้และจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่ต้องการบรรลุในการเรียนครั้งนั้น โดยครูเน้นให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายที่เหมาะสมกับความสามารถของตน และให้ผู้เรียนบันทึกลงในสมุดการเรียน

4. การวางแผนการเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนร่วมกันคิด และกำหนดกิจกรรมที่จะต้องทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งกำหนดสื่อหรือแหล่งค้นคว้าข้อมูลที่ใช้ประกอบการเรียน ในการวางแผนผู้เรียนควรเริ่มจากการถามตัวเองด้วยคำถามต่อไปนี้

4.1 อุปสรรคและวิธีลดอุปสรรคนั้นคืออะไร

4.2 จะทำอย่างไร เมื่อใด และมีวิธีการใดที่จะเรียน ได้ดีที่สุด

4.3 จะใช้หนังสือหรือแหล่งข้อมูลอะไรบ้าง

4.4 จะมีจุดประสงค์เฉพาะในการเรียนอย่างไร

4.5 จะคาดหวังความรู้ ทักษะและเจตคติอย่างไร

4.6 จะประเมินผลการเรียนรู้ตนเองอย่างไร

4.7 จะใช้เกณฑ์อะไรตัดสินว่าประสบความสำเร็จหรือไม่

5. การปฏิบัติตามแผน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ซึ่งอาจมีการพิจารณาปรับเปลี่ยนสิ่งที่กำหนดไว้ตามความเหมาะสม ระหว่างดำเนินการครูเป็นแหล่งให้ความรู้แก่ผู้เรียน คอยให้คำปรึกษาแนะนำ เน้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบควบคุมตนเองให้ ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ โดยใช้ความสามารถที่มีอยู่ให้เต็มที่

6. การประเมินผลการปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนประเมินผลงานหลังการดำเนินการตามวิธีที่ตกลงร่วมกันไว้ ทางเลือกในการตรวจสอบและประเมินผลงานประกอบด้วย

6.1 การตรวจสอบความครบถ้วนของผลงานที่กำหนดไว้ตามแผน

6.2 การให้เพื่อนหรือครูช่วยประเมินหรือผสมผสาน

6.3 การตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบจากเฉลยที่ครูเตรียมไว้

7. การรับความรู้เสริมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 2 ชั้น คือ

7.1 ครูนำการอภิปรายผลการดำเนินงานตามแผนของผู้เรียน โดยสรุปวิธีที่นักเรียนใช้อ่านและวิธีการทำงานที่คิดว่ามีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบสาเหตุของการไม่ประสบผลสำเร็จ และแลกเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนครูได้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของผู้เรียนเพื่อหาทางเตรียมแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ครูควรให้กำลังใจและเสริมแรงจิตใจที่จะพัฒนางานของผู้เรียน และให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกันเมื่อมีข้อสังเกตที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้และแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับความก้าวหน้าของตนเองและการเรียนในคาบนั้น ๆ

7.2 กิจกรรมการรับความรู้เสริมทางการเรียน เป็นกิจกรรมที่ครูดำเนินการตามแผนการสอนเสริม เพื่อเสริมความรู้ในเรื่องที่จะช่วยให้สามารถเรียนได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการประเมินผลการเรียน เป็นขั้นตอนที่ดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผล การเรียนของผู้เรียน โดยครอบคลุมการวัดทั้งก่อนการเรียน การติดตามผลระหว่างการเรียนรู้และวัดผล หลังการเรียน

รจนา คำนึ่งผล (2542, หน้า 113-115) ได้เสนอขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสร้างบรรยากาศ คือ ขั้นตอนที่ครูและนักเรียนจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้รู้สึกดี ปลอดภัย ยอมรับซึ่งกันและกัน โดยครูใช้เวลาทักทายและสนทนากับนักเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเริ่มเข้าสู่บทเรียน และให้ผู้เรียนเลือกบุคคลที่จะทำงานด้วย โดยเลือกทำงานเป็นรายบุคคล ทำงานเป็นคู่ หรือทำงานเป็นกลุ่ม

2. **ขั้นวินิจฉัยความต้องการทางการเรียน** คือ ขั้นตอนที่นักเรียนวิเคราะห์ความต้องการทางการเรียนของตนเอง จากแบบประเมินตนเองที่ครูจัดทำ โดยนักเรียนระบุปัญหาและข้อบกพร่องของตนเองแล้วกำหนดเนื้อหาที่ต้องการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องของนักเรียน

3. **ขั้นกำหนดเป้าหมายทางการเรียน** คือ ขั้นตอนที่นักเรียนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ตามความต้องการของตนเอง และเพื่อแก้ปัญหาที่นักเรียนพบจากแบบประเมินตนเองเพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยสามารถกำหนดเป็นรายบุคคล เป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม ตามความต้องการของนักเรียน

ในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนจะต้องพิจารณาว่าเป็นจุดประสงค์ที่สามารถปฏิบัติได้และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการเขียน ซึ่งนักเรียนจะต้องไม่กำหนดจุดประสงค์ที่มากเกินไป หรือไม่สามารถปฏิบัติได้ในเวลาที่กำหนด

4. **ขั้นเลือกประกอบภารกิจที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย** คือ ขั้นตอนที่นักเรียนกำหนดกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามความสนใจของตนเอง โดยนักเรียนจะต้องเสนอกิจกรรมที่หลากหลายแล้วต้องวางแผนปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

4.1 **เสนอกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้** กิจกรรมที่นักเรียนเสนอแบ่งเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติในชั่วโมงเรียน และกิจกรรมนอกชั่วโมงเรียน ดังนี้

4.1.1 **เสนอกิจกรรมที่ปฏิบัติในชั่วโมงเรียน** เช่น การศึกษาค้นคว้าเนื้อหา การเขียนรูปแบบต่าง ๆ การค้นหาตัวอย่างงานเขียน การวิเคราะห์วิจารณ์ตัวอย่างงานเขียน การอภิปรายเนื้อหา ร่วมกัน รายงานการค้นคว้า การเขียนความเรียงตามรูปแบบการเขียน เป็นต้น

4.1.2 **กิจกรรมที่ปฏิบัตินอกชั่วโมงเรียน** เช่น รวบรวมงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ ที่เขียนได้ดี การฝึกเขียนความเรียงรูปแบบต่างๆ รวบรวมถ้อยคำสำนวนที่น่าสนใจ ติดตามอ่านงานเขียนแล้วเล่าให้เพื่อนฟัง เป็นต้น

4.2 **นักเรียนกำหนดวิธีการที่ใช้ค้นคว้าในชั่วโมงเรียนและนอกชั่วโมงเรียน** ดังนี้

4.2.1 **ศึกษาจากการฟัง** ได้แก่ การฟังคำบรรยายจากครูและเพื่อน ฟังการรายงาน การค้นคว้า ฟังวิทยุ และแถบบันทึกเสียง เป็นต้น

4.2.2 **ศึกษาข้อมูลจากการพูดคุยซักถามข้อสงสัยจากครู ผู้เชี่ยวชาญหรือเพื่อน** การพูดคุย อภิปราย การรายงานการค้นคว้า เป็นต้น

4.2.3 **ค้นคว้าจากการอ่าน** ได้แก่ การอ่านเอกสาร ตำราเรียน อ่านวารสารนิตยสาร หนังสือพิมพ์ นวนิยาย เรื่องสั้น เป็นต้น

4.2.4 **ศึกษาจากงานเขียน** ได้แก่ เขียนสรุปเนื้อหาการเขียนรูปแบบต่าง ๆ การเขียนวิเคราะห์ตัวอย่างงานเขียน การเขียนบันทึกข้อมูลต่างๆ การฝึกการเขียนตามรูปแบบ

4.3 นักเรียนกำหนดแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า โดยกำหนดแหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษาค้นคว้าในชั่วโมงเรียนและนอกชั่วโมงเรียน ดังนี้

4.3.1 แหล่งข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้าในชั่วโมง ได้แก่ เอกสาร ตำราเรียน วารสาร หนังสือพิมพ์ ใบความรู้ เป็นต้น

4.3.2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษาค้นคว้านอกชั่วโมงเรียน ได้แก่ เอกสาร ตำราเรียน หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4.4 นักเรียนระบุสถานที่ใช้ศึกษาค้นคว้าในชั่วโมงเรียนและนอกชั่วโมงเรียน ดังนี้

4.4.1 สถานที่ใช้ศึกษาค้นคว้าในชั่วโมงเรียน ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด

4.4.2 สถานที่ใช้ศึกษาค้นคว้านอกชั่วโมงเรียน ได้แก่ นักเรียน ห้องสมุด บ้าน ห้องสมุดประชาชน

4.5 นักเรียนกำหนดเวลาที่ใช้ศึกษาค้นคว้า ดังนี้

4.5.1 เวลาที่ใช้ศึกษาค้นคว้าในชั่วโมงเรียน ได้แก่ เวลาที่กำหนด 30 นาทีหรือนักเรียนกำหนดตามความเหมาะสม

4.5.2 เวลาที่ใช้ศึกษาค้นคว้านอกชั่วโมงเรียน ได้แก่ เวลาที่นักเรียนกำหนดตามที่ตนเองต้องการปฏิบัติกิจกรรม

จากกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น สามารถสรุปถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับการใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดังนี้

ขั้นตอนกิจกรรมการเรียน	กิจกรรมการเรียน
1. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่พอใจ	ผู้เรียนเลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่พอใจ 1. เรียนเป็นกลุ่ม 2. เรียนเป็นคู่ 2.1 เรียนกับผู้ที่มีความสามารถสูงกว่า 2.2 เรียนกับผู้ที่มีความสามารถในระดับเดียวกัน 3. เรียนคนเดียว

ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
2. การประเมินความต้องการทางการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ	<p>ผู้เรียนประเมินความต้องการของตนเองจาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แบบวัดความสามารถทางการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ 2. การประเมินผลการเรียนหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ตามแผนการเรียนที่วางไว้ <p>ความต้องการของผู้เรียนเป็นความต้องการ ที่จะพัฒนาความสามารถทางการอ่านอย่างมี วิจารณญาณเมื่อพบข้อบกพร่องของตนเอง</p>
3. การกำหนดเป้าหมายการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	<p>เป้าหมายการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ เนื้อหาและจุดมุ่งหมาย ผู้เรียนสามารถกำหนด จุดมุ่งหมายได้ตามความความต้องการและ ความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ ตนเอง โดยเลือกพัฒนาตามความสามารถทาง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่เป็นปัญหา อย่างแท้จริง</p>
4. การวางแผนการอ่าน	<p>ผู้เรียนร่วมกันคิดกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุ เป้าหมายที่วางไว้ โดยกำหนดดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปัญหาและอุปสรรคในการอ่าน 2. วิธีการแก้ปัญหา 3. กำหนดจุดประสงค์ในการอ่านของตน 4. สิ่งที่คุณคาดว่าจะได้รับ 5. กำหนดเกณฑ์การประเมินผล <ol style="list-style-type: none"> 5.1 ตรวจสอบด้วยตนเอง 5.2 ให้เพื่อนช่วยตรวจสอบ 5.3 ให้ครูช่วยตรวจสอบ หรือดูเฉลยจากครู <p>ผู้เรียนอาจผสมผสานวิธีการประเมินผลของ ตนเองได้</p>

ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
5. การดำเนินตามแผน	ผู้เรียนปฏิบัติตามแผนโดยสามารถปรับเปลี่ยนจากสิ่งที่กำหนดไว้ได้ตามความเหมาะสม
6. การประเมินผลการปฏิบัติ	ผู้เรียนประเมินตามวิธีการที่กำหนดไว้ตามแผน
7. การรับความรู้เสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	ผู้เรียนรับความรู้เสริมทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยครูนำอภิปรายและสรุปผลเกี่ยวกับวิธีการที่นักเรียนใช้ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแล้วให้ความรู้เสริมเกี่ยวกับวิธีการเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ปริศนา พุทธสุวรรณ (2527) ได้ศึกษาสัมฤทธิ์ผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการปรับระดับความยากง่ายของเรื่องให้นำมาใช้เป็นแบบฝึกโดยใช้แผนของฟราย (Fry) และศึกษาสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึก ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 75.51/73.17 และผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ อรษา บุญปัญญา (2540) ที่ได้ศึกษาการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและศึกษาความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาที่ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผลการศึกษาพบว่าแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 75.75/75.20 และนักศึกษาที่ฝึกทักษะการอ่านจากแบบฝึกผู้ศึกษาสร้างขึ้นทำคะแนนทดสอบหลังการฝึกสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และอุดมพร พัสถาน (2537) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับเจตคติก่อนและหลังฝึกอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนน

ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับเจตคติการอ่านก่อนและหลังฝึกอ่านของนักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาไทยสูง ปานกลาง ต่ำ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบทดสอบวุฒิปัญญา แบบทดสอบก่อนฝึก แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบวัดเจตคติการอ่าน แบบทดสอบหลังฝึก ผลการวิจัยพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับคะแนนเจตคติการอ่านในแต่ละกลุ่ม

นอกจากนี้พจนีย์ ประเสริฐศรี (2538) ยังได้ศึกษาเรื่องการใช้ิทานชาดกเป็นสื่อการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนทุ่งศุขลาพิทยา “กรุงไทยอนุเคราะห์” และสุรพันธ์ เปรมปรีดิ์ (2538) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการใช้ิทานพื้นเมืองภาคกลางเป็นสื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางขัน จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนความคงทนในการจำระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สุภมาส ทองใส (2536) ได้ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน นอกระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยใช้แนวคิดของ กูกลีเอลมีโน และเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตาม ตัวแปรทางด้านเพศ อายุ สาขาวิชาชีพ เหตุผลที่เข้าศึกษา ระดับการศึกษา ก่อนเข้าเรียน วิธี การเรียน ผลการศึกษา และการประกอบอาชีพขณะศึกษา เครื่องมือในการศึกษาคือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจากแบบวัด SDLRS (Self-Directed Learning Readiness Scale) ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง และลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามตัวแปรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ลาวัลย์ ทองมนต์ (2541) ที่ได้เปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นนักวิจัย ผลการวิจัยพบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยสูงกว่าครูที่ไม่เป็นนักวิจัย และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครูนักวิจัยคือบุคลิกลักษณะของครูนักวิจัย แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน ครอบครัว และผู้ร่วมงานของครูนักวิจัย

นอกจากนี้ จุฑารัตน์ วิบูลย์ผล (2539) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยม

ศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอยู่ในระดับปานกลาง มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ผ่านขั้นต่ำ และมีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่มีความสัมพันธ์กับการเขียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสอดคล้องกับ คณาพร คมสัน (2540) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและเพื่อประเมินรูปแบบการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ผลของการวิจัยนั้นได้รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีอิสระ ในการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายระยะยาวของการเรียน จะโดยลำพังหรือร่วมมือกับผู้อื่นก็ได้โดยใช้สัญญาการเรียนรู้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่มาจากประเมินความต้องการที่แท้จริงของตนเอง กำหนดกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย กำหนดวิธีการประเมินผล แล้วรับผิดชอบควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามสัญญาการเรียนรู้ รวมทั้งรับความรู้เสริมจากครู ผลการทดลองคือความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน คะแนนเฉลี่ยลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน คะแนนเฉลี่ยลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้เรียนในกลุ่มทดลองเห็นด้วยกับการเรียนตามรูปแบบมากกว่าร้อยละ 80

แต่การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเขียนกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของจุฑารัตน์ วิบูลผล (2539) ไม่สอดคล้องกับ รจนา คำนิ่งผล (2542) ที่ศึกษาผล การสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความภาษาไทยก่อนและหลังเรียนด้วยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนความเรียงระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับกลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการเขียนความเรียงของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสามารถในการเขียนความเรียงสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05